

De eerste toespraak van Mozes

Deuteronomium 1 t/m 4

Index

Inleiding

Het vijfde boek van Mozes

1:1-5 Tijd en plaats

Even stilstaan...2 jaren werden 40 jaren

Terugblik

1:6-18 Bij de berg Horeb

Even stilstaan...terugkijken

1:19-46 Van de Horeb naar Kades

Even stilstaan...het belang van vertrouwen en gehoorzaamheid

2:1-15 Van Kades tot aan het oversteken van de grens met Moab

Even stilstaan...het lot van de broedervolken

2:16-3:13 Van het oversteken van de Zered tot aan de overwinning op Sihon en Og

Even stilstaan...de vernietiging van de Amoriëten

3:14-29 Verdeling van het land en Gods besluit over Mozes en Jozua

Even stilstaan...een nieuwe leider nodig

Appél

4:1-8 Oproep om Gods geboden te bewaren

Onderbreking...de voortgang van het getuigenis

4:9-10 Oproep om Gods daden door te geven aan het nageslacht

Onderbreking...gedenken en gehoorzamen

4:11-40 Oproep om alleen de Heere te dienen

Onderbreking...profetische elementen

Afronding

4:41-43 Aanwijzen van drie vrijsteden in het Overjordaanse

4:44-49 Inleiding op de volgende toespraak

De toepassing

Horen en doen

Een andere periode

Principes

Voorbeelden

Om over na te denken / bidden / praten

Inleiding

Het vijfde boek van Mozes

De woorden die wij vinden in het boek Deuteronomium zijn uitgesproken door Mozes. Wij kunnen dit onder meer afleiden uit 1:1; 5:1; 27:1; 29:1; 31:1. Het hoofdauteurschap van Mozes wordt door veel moderne theologen betwijfeld. Men heeft daarvoor een aantal argumenten, met name gestaafd door de bronnentheorie. Op grond van het getuigenis van de Schrift zelf is er mijns inziens geen reden om te twijfelen aan de betrouwbaarheid van Deuteronomium, als zijnde hoofdzakelijk een verzameling van toespraken van Mozes tot het volk Israël. Meer hierover kun je lezen in het document 'Aantekeningen bij Deuteronomium'.

1:1-5 Tijd en plaats

Opvallend is de vrij exacte omschrijving van plaats en tijd. Mozes spreekt het volk Israël toe in de velden van Moab, bij de Jordaan. Hij doet dit 40 jaar na het vertrek uit Egypte, op de eerste dag van de 11^e maand, nadat Sihon en Og verslagen zijn (zie ook 4:46-49).

Even stilstaan...2 jaren werden 40 jaren

We zijn zo gewend aan de tijdsduur van de woestijnreis: 40 jaren, dat we bijna over het hoofd zouden zien dat tussen deze verzen nog een interessant brokje informatie staat: het is elf dagen reizen van Horeb naar Kades (via Seïr). Kades was de plaats van waaruit men 38 jaar geleden (zie 2:14) het land Kanaän in het Zuiden zou binnenvallen (Num.13-14). Als we het hebben over de woestijnreis van 40 jaar lang, hebben we het over een zeer tragische periode in de geschiedenis van het volk Israël, een periode waarin we kennis maken met God die een hele generatie straft. *Het is opvallend dat in Hebreeën 11:29-30 de periode van de 38 jaren wordt weggelaten. Het was geen periode die gekenmerkt werd door geloof.*

Ondanks de geweldige zorg van God en de bevrijding uit Egypte, bleven de meeste Israëlieten vasthouden aan de patronen van het oude leven. Egypte zat nog in hun hart...

Op het moment dat we het volk Israël hier in de vlakte van Moab ontmoeten, is de straf afgerond (2:15). Het beloofde land ligt nog steeds op hen te wachten en ze mogen het binnenkort binnengaan. Mozes gebruikt de korte tijd die hij nog bij hen zal zijn om hen te wijzen op God, die hen liefheeft (4:37) en er recht op heeft dat men Hem alleen dient en gehoorzaamt (4:20).

Terugblik

1:6-18 Bij de berg Horeb

Mozes begint de terugblik bij het einde van het verblijf bij de berg Horeb. In hoofdstuk 4 vinden we nog een paar verwijzingen naar momenten daarvoor; met name over de wetgeving bij de Horeb (4:9-20).

Nu mogen de Israëlieten het land in bezit gaan nemen. God gaat de belofte die Hij aan de aartsvaders gedaan heeft vervullen. De grenzen van het land worden genoemd.

God wil hen het hele gebied schenken, maar zij moeten het binnentrekken en in bezit nemen. Het binnentrekken is de voorwaarde voor het in bezit nemen.

Mozes blikt ook terug op het moment dat hij heeft gevraagd om hulp bij zijn taak. Hij wilde graag mensen erbij die hem konden helpen bij het leiden van dit grote volk (met name bij rechtszaken). Er werden helpers aangesteld en die ontvingen van Mozes instructies. Mozes heeft in die tijd ook veel andere aanwijzingen gegeven (1:18).

Even stilstaan...terugkijken

Voordat Mozes het volk op de wetten van God wil wijzen, kijkt hij terug naar een periode van 40 jaren en noemt daaruit een aantal dingen. Het is interessant om te zien wat Mozes wel en niet noemt en hoeveel woorden hij ergens aan wijdt (proportionele accenten). Welke lijn wil hij eventueel benadrukken?

Interessant is bijvoorbeeld dat Mozes met zijn terugblik begint bij het vertrek bij de berg Horeb. In hoofdstuk 4 noemt hij nog wat dingen uit de tijd daarvoor, maar niet veel. Over de periode dat het volk voor straf door de woestijn moest zwerven (de langste tijd) zegt hij nagenoeg niets, maar over de periode daarvoor (het verblijf bij Kades) en daarna (het optrekken naar het noorden en het veroveren van de gebieden op de Amorieten) weer heel veel. Proportioneel gezien accentueert Mozes in de eerste vier hoofdstukken drie momenten uit de woestijnreis: het verblijf bij de Horeb, de eerste mogelijkheid om het land Kanaän in te gaan bij Kades, en de aanloop naar de tweede poging om het land binnen te gaan. Deze accenten geven precies weer waarvoor de woestijnreis bedoeld was: eerst wilde God het volk Israël apart nemen en hen leren wat Zijn huisregels waren en daarna ('na het afronden van de cursus') mochten ze het land in en konden ze het geleerde in praktijk gaan brengen. Mozes wijst ons in zijn terugblik de rode draad aan, waarin zowel het oorspronkelijke plan als het tweede plan zijn meegeweven.

1:19-46 Van de Horeb naar Kades

Mozes vertelt nagenoeg niets over de reis door de woestijn tot aan Kades. Bij het gebeuren in Kades staat hij langer stil (1:20-46). Hier speelt zich het verhaal rondom de verspieders af (Num.13-14). Als zij terugkomen en hun verhaal doen wil het volk niet meer verder. Het vertrouwen op God is weg. Ongehoorzaamheid en opstand slaan toe.

God besluit in Zijn toorn dat niemand van 20 jaar en ouder het land mag binnengaan, behalve Kaleb. Het volk moet omkeren in de richting van Egypte. De maat van Gods geduld met deze generatie is vol.

Ook Mozes mag het land niet in (Num.20). Jozua zal zijn taak gaan overnemen.

Even stilstaan...het belang van vertrouwen en gehoorzaamheid

Uit het gebeuren bij Kades leren we hoe belangrijk vertrouwen in God is en welke waarde de Heere daar zelf aan hecht. Vertrouwen houden is de meest logische reactie als we het vergelijken met de wijze waarop God altijd voor dit volk gezorgd heeft (1:29-33). Gods toorn is een uiting van (herhaaldelijk) gekwetste liefde.

Ook van de straf die Mozes krijgt kunnen we leren. God tolereert geen ongehoorzaamheid, zeker niet van de leider van Zijn volk.

Ook voor de generatie die nu voor de grenzen van Kanaän staat, gelden deze twee begrippen: in vertrouwen op weg gaan (1:8) en volledig gehoorzaam zijn aan Gods inzettingen (4:1). Zie ook Joz.1:3-9. Vertrouwen is nodig om het land in bezit te nemen. Gehoorzaamheid is nodig om in het land te kunnen leven (4:40; 6:3). Ook deze generatie 'mag zelf bepalen' in hoeverre ze Gods zegen zullen gaan ervaren. God heeft de lijnen uitgezet. Het volk is aan zet.

2:1-15 Van Kades tot aan het oversteken van de grens met Moab

Jarenlang heeft het volk om het gebergte Seir gezworven (2:1) en ondanks dat het een periode van straf was, heeft God toch al die tijd voor hen gezorgd (2:7). Na verloop van tijd moeten ze weer naar het noorden gaan (2:2). Ze krijgen instructies voor de reis langs het gebied van de Edomieten (nakomelingen van Ezau) en de Moabieten (nakomelingen van Lot). Ze mogen deze volken niet uitdagen tot een gevecht, omdat het broedervolken zijn. Ze zullen hun land niet bezitten. Mozes geeft een beschrijving van de volken die in het gebied van Moab (en Seïr) woonden en die daar inmiddels door de huidige bewoners uit verdreven waren. Deze volken waren onder meer nakomelingen van de Refaïeten. Bij de oversteek van de beek Zered, de grens met Moab, wordt vermeld dat alle weerbare mannen van de eerste generatie inmiddels gestorven zijn. De straf voor de woestijn generatie is dus voorbij!

Even stilstaan...het lot van de broedervolken

God behandelt de broedervolken van Israël anders als de overige volken. Dat is nog zo. Vanwege hun afkomst van Abraham zijn zij niet geheel zonder zegeningen. Laten we voorzichtig zijn in ons spreken over de Israël-problematiek. Gods belofte dat 'in Abrahams zaad alle geslachten der aarde gezegend zullen worden' (Gen.12:3; 22:18) gaat veel verder en biedt ook veel meer perspectief dan de huidige discussies over van wie het land is en wie daarin mogen wonen.

2:16-3:13 Van het oversteken van de Zered tot aan de overwinning op Sihon en Og

Men moet door Moab heen trekken, zonder daar op een conflict met de bewoners aan te sturen. Ook de Ammonieten, eveneens nakomelingen van Lot mogen niet uitgedaagd worden. We krijgen informatie over verdreven volken in de gebieden van Ammon en Ezau.

Vanaf 2:24 volgt het bevel om het dal van Arnon over te steken en een offensief te beginnen tegen de Amoritische koning Sihon. Hij moet wel uitgedaagd worden. De Heere bewerkt hem zodat hij Israël gaat aanvallen. Israël behaalt de totale overwinning op Sihon en neemt Chesbon in. Daarna worden ze aangevallen door koning Og van Basan, eveneens een Amoritische koning (3:8; 4:47) en bovendien een Refaïet. Ook hij wordt compleet verslagen en zijn grondgebied wordt in bezit genomen door de Israëlieten.

Even stilstaan...de vernietiging van de Amorieten

Het doden van al die heidense volken heeft al bij veel mensen grote vragen opgeroepen. Hoe kan een God die barmhartig is (4:31) zoiets willen. Waarom krijgt het volk Israël (keer op keer – zoals de geschiedenis ons leert) een nieuwe kans, terwijl de heidense volken in Kanaän kansloos overgeleverd waren aan de zwaarden van de Israëlieten?

Zeven volken moeten er worden uitgeroeid (Deut.7:1; Hand.13:19). Al aan Abraham maakte de Heere duidelijk dat het hier ging om volken die leefden in zeer grove zonden. In Deuteronomium wordt over deze volken ook wel gesproken met de verzamelnaam 'Amorieten' (12x in hoofdstuk 1-4). Er woonden ook veel reuzen; het bewijs van (demonische) goddeloosheid die alle proporties te buiten ging (een studie op zich waard). Dit is een verklaring voor het feit dat deze volken gedood moesten worden. Ook met hen heeft God overigens enorm veel geduld gehad.

3:14-29 Verdeling van het land en Gods besluit over Mozes en Jozua

De gebieden die veroverd zijn op de Amorieten, worden toegewezen aan de stam van Ruben, Gad en de halve stam van Manasse. De mannen van deze stammen krijgen echter het bevel om mee te blijven strijden bij de verovering van de rest van het gebied.

Mozes smeekt God of hij toch in het land mag gaan. God verbiedt hem dat. Mozes mag wel een blik in het land werpen vanaf de berg Pisga. Mozes moet Jozua voorbereiden op zijn taak. Hij bemoedigt hem door erop te wijzen dat God hen zal helpen om de rest van het land te veroveren, net zoals Hij dat bij de oorlogen tegen Sihon en Og gedaan heeft.

Even stilstaan...een nieuwe leider nodig

Drie keer vinden we in de eerste vier hoofdstukken van Deuteronomium de uitspraak van Mozes dat hij het land Kanaän niet mag binnengaan door de schuld van het volk (1:37; 3:26; 4:21-22). De oorzaak hiervan vinden we in Num.20:2-13. Het is merkwaardig dat Mozes bij zijn toespraak in de vlakte van Moab niets vertelt over zijn eigen aandeel in deze straf, maar juist het volk de schuld geeft, terwijl uit Num.20:12 duidelijk wordt dat Mozes (en ook Aäron) zelf schuldig zijn, omdat ze de Heere niet geheiligd hebben te midden van het volk en – zo het lijkt – uit frustratie en met een verkeerde houding het volk van water voorzien hebben. Zij hebben de Heere niet gehoorzaamd (Num.20:24). We lezen in Numeri niet hoe Mozes dit moeilijke besluit ervaren heeft. Pas in de vlakte van Moab begint hij erover te praten, tegen het volk en ook tegen de Heere. Hij heeft het er moeilijk mee en dat is begrijpelijk. Het volk Israël heeft zijn geduld enorm op de proef gesteld en jarenlang heeft hij dit verdragen (Num.12:3). Mozes heeft echter nu zijn taak volbracht. Nu het land moet worden ingenomen is er een andere, jonge leider nodig. Aan alles is te merken dat de Heere Mozes als persoon niet afschrijft (Ex.33:11). God gunt hem nog een 'bovenaards' vergezicht (Deut.34:1-4).

Hier stopt de terugblik van Mozes op het woestijnverhaal. In het appél wat volgt zal hij nog teruggrijpen naar het verblijf bij de Horeb en kort verwijzen naar de bevrijding uit Egypte (4:17, 37) en de afgoderij bij Moab (4:3-4; Num.22-25).

Appél

4:1-8 Oproep om Gods geboden te bewaren

Mozes schakelt van de terugblik naar het verleden over naar het heden. Hij heeft het verhaal van de ouders en grootouders verteld en gaat nu duidelijk maken wat hiervan de betekenis is voor de kinderen. Nu zijn zij aan zet. Op het moment dat voor hun ouders en grootouders 'het verhaal stopte', werden zij nog niet verantwoordelijk gehouden (1:39).

Mozes roept het volk op om de geboden van God te houden. Dat is de voorwaarde om het land in bezit te kunnen nemen. Gods inzettingen zijn er 'opdat gij leeft' (4:40; 6:3). Mozes herinnert het volk aan Gods reactie op ongehoorzaamheid door te wijzen op de afgoderij in Moab. De straf die daarop volgde moet voor altijd een waarschuwing zijn. Als Israël echter

Gods inzettingen zal houden, zal dat opvallen bij de andere volken en zullen die nieuwsgierig worden naar de God van Israël.

Onderbreking...voortgang van het getuigenis

Het houden van Gods geboden is niet alleen belangrijk omdat God dat wil, of omdat het volk dan geen straf zal krijgen. Als het volk Israël de Heere zal dienen, zal dat ook ten goede komen aan het getuigenis van Israël onder de volken. Dat is ook altijd Gods bedoeling met Israël geweest (Gen.22:18; Ex.19:5-6). Israël heeft dit doel helaas nog steeds niet bereikt, maar zal wel eens tot dit doel komen (Jes.27:6; Hos.14:7; Zach.8:13 e.v.).

4:9-10 Oproep om Gods daden door te geven aan het nageslacht

Mozes roept de Israëlieten op om de herinnering aan Gods daden levend te houden onder de kinderen en kleinkinderen. Zij moeten hen vertellen over God die het volk bij de Horeb Zijn geboden leerde. Zo zullen ook de kinderen leren om ontzag voor God te hebben.

Onderbreking...gedenken en gehoorzamen

Mozes houdt zich in deze hoofdstukken ook zelf aan de opdracht die hij de ouders geeft. Voordat hij begint met zijn appél op gehoorzaamheid aan Gods wetten (hoofdstuk 4 en verder), vertelt hij eerst het verhaal van het verleden (hoofdstuk 1-3). Gehoorzaamheid wordt hierdoor geplaatst in het kader van ontzag en dankbaarheid.

4:11-40 Oproep om alleen de Heere te dienen

God maakte bij de Horeb de regels van het verbond bekend en Mozes kreeg de taak om ze aan het volk bekend te maken. Het volk mag geen andere goden dienen en ook geen beelden maken om te vereren. De reden van deze inzettingen is dat God het volk uit Egypte heeft gehaald om aan Hem toe te behoren (4:20; 4:37).

Mozes mag het land niet binnen gaan; het volk wat voor hem staat wel. Als zij Gods geboden zullen overtreden, zullen er straffen komen. Men zal verwijderd worden uit het land wat de Heere hen gegeven heeft en in andere landen de goden moeten dienen van vreemde volken. Mozes spreekt hier profetische woorden. Het volk Israël heeft God verlaten en de wegvoeringen zijn gekomen, eerst naar Assyrië en later naar Babel. Mozes vertelt echter ook hier al dat na bekering ook die straf zal opgeheven worden. God is immers barmhartig en Hij vergeet niet wat hij aan de voorouders beloofd heeft (4:31). Mozes zegt tot besluit dat er nooit een God geweest is als deze God. Wat een daden heeft Hij laten zien! Als het volk daarvan doordrongen zal blijven en zich aan de wetten van deze God zal houden, zal het goed met hen en hun kinderen gaan.

Onderbreking...profetische elementen

Opvallend in deze hoofdstukken zijn de profetische elementen. Allereerst vinden we hier vervulling van profetische woorden. De straf over de Amorieten is namelijk de vervulling van een profetie die al in Abrahams tijd is uitgesproken (ca. 450 jaar eerder).

Ook het feit dat het land nu echt in bezit genomen gaat worden is de vervulling van oude beloften van God aan de aartsvaders (1:8).

Maar ook wordt hier een voorzegging gedaan over een periode die honderden jaren later zal aanbreken: de tijd van de deportaties, de ballingschap en de terugkeer van de Joden.

Als de profeet Daniël vlak voor het einde van de ballingschap boete doet voor de schuld van zijn volk, verwijst hij in zijn gebed naar Mozes, die het volk zegen en vloek heeft voorgehouden (Dan.9:11). Al in Lev.26, tussen de wetsvoorschriften, komen we het principe van zegen en vloek tegen. Aangrijpend is het om te lezen hoe de Verbondsgod door hardnekkige zonden kan veranderen in een Tegenover (Lev.26:23), een Tegenstander.

Ook in het boek Deuteronomium, komt het thema 'zegen en vloek' uitgebreid aan de orde, onder meer in Deut.11:26-28 en 28-30. Wat een uitvoerige beschrijving van de vloek in hoofdstuk 28 en wat een geweldige beloften van verlossing en herstel in hoofdstuk 30! Mozes voorzegt hier letterlijk hoe het later zal gaan.

Afronding

4:41-43 Aanwijzen van drie vrijsteden in het Overjordaanse

Mozes wijst aan de stam van Ruben, Gad en de halve stam van Manasse vrijsteden toe in het gebied wat reeds is ingenomen.

4:44-49 Inleiding tot de volgende toespraak

De eerste toespraak van Mozes is nu afgerond. In hoofdstuk 5 begint de tweede, waarin Mozes Gods wetten en regels aan het volk zal doorgeven, die God in de woestijn gegeven heeft. In vers 46-49 wordt opnieuw de plaats genoemd waar deze toespraak gehouden wordt en vinden we ook weer een verwijzing naar de overwinning op Sihon en Og en het gebied wat daardoor aan Israël toekwam.

De toepassing

Horen en doen

Het volk Israël hoorde de woorden van Mozes in de vlakte van Moab en het was aan hen om daar mee te doen wat God wilde. Deze verantwoordelijkheid om na het horen ook te komen tot doen ligt ook bij ons. Elk Schriftwoord (2Tim.3:16-17) is voor ons tot lering. Dus ook de woorden uit Deuteronomium.

Een andere periode

De vraag is alleen hoe dit alles ons tot lering kan zijn. Wij leven namelijk in een andere periode (bedeling) dan het volk Israël toen leefde. Israël was een verbond met God aangegaan op de Sinai, waaruit de wetgeving (de afspraken die bij het verbond hoorden) voortvloeide. Gehoorzaamheid aan God was de bedoeling van dit verbond, ook al was toen al duidelijk dat het volk deze geboden nooit zou kunnen houden. Paulus legt later uit dat deze periode (de periode van de wet) door het offer van Christus tot een einde kwam. Christus vervulde de wet en verlostte ook Zijn eigen volk van de vloek en het juk van deze wet. De rechtvaardige, Jood en heiden, zal leven door geloof alleen. De wet krijgt daarmee een andere functie. We zijn vrij gemaakt van de wet als systeem (Gal.5:1), maar niet van de richtlijnen van het leven met God (Gal.5:22). De Geest die in ons woont vanaf de wedergeboorte, leert ons echter leven naar Gods wil.

We kunnen de opdracht voor Israël om Gods geboden te houden niet één op één toepassen op onszelf. Ten eerste ontving het volk Israël een heel aantal specifieke wetten (zie de boeken Exodus en Leviticus), die voor het merendeel verbonden waren met de offerdienst. Ten tweede waren de geboden voor hen op lange termijn de aanloop naar het aanvaarden en omarmen van de Messias. God heeft daar honderden jaren voor uitgetrokken. Wij hoeven dit niet meer dunnetjes over te gaan doen. We mogen direct in geloof op de Heere Jezus zien, zodat Hij ons van binnen kan vernieuwen. Wie Hem kent als Redder en Heere, zal ook uit liefde Gods wil gehoorzamen. Het eerste wat God in deze tijd wil, is dat we Hem gehoorzamen...door in geloof op Jezus te zien en niet ten eerste door radicaal al Gods geboden te willen houden. Wie dat laatste los ziet van het eerste, vervalt in een systeem wat door God al eeuwen geleden is beëindigd.

Principes

Heel de Schrift is voor ons tot lering, maar niet heel de Schrift gaat over ons. Niet op elke bladzijde kunnen we onze naam invullen, maar op elke bladzijde komen we wel de God tegen die gisteren, heden en tot in eeuwigheid de zelfde is. Laten we goed beseffen dat het in de Schrift niet om onszelf draait, maar om God en Zijn plan. De Schrift laat ons in hoofdlijnen zien wat dit plan inhoudt. Er zijn periodes te onderscheiden waarin God op een bepaalde manier bezig is met mensen in het algemeen of met een volk apart.

Het komt er op aan om zaken die betrokken zijn op een bepaalde tijd of periode in Gods plan te onderscheiden van principes die de hele Schrift door en ook nu nog gelden. De Heilige Geest wil ons daarbij helpen. Het is onze taak om zorgvuldig Schrift met Schrift te vergelijken

en niet onze eigen beleving steeds bevestigd te willen zien. Dat wil niet zeggen dat we op deze manier de Schrift ook direct beter begrijpen. Belangrijk is om je huidige inzichten steeds weer te onderwerpen aan wat God zegt. Laat dit steeds opnieuw een zaak van gebed zijn.

Voorbeelden

Hieronder geef in een aantal voorbeelden van lessen die ik direct af kan leiden uit de eerste hoofdstukken van Deuteronomium, die we in de hele Schrift (in meerdere bedelingen) tegen komen. Misschien sluit het niet direct aan bij je persoonlijke vragen of het schema van 'ellende - verlossing - dankbaarheid'. Toch ben ik ervan overtuigd dat alleen al deze lessen genoeg kunnen zijn om ons te brengen tot ontzag voor God. Dat is een bijbels doel (Deut.4:10; Ps.78:7); een situatie waar vanuit een tere relatie met de Heere kan groeien.

- God vervult Zijn beloften.
- Gods geduld is eindig en oneindig. *Het is het onderzoeken waard wanneer wat geldt.*
- God is niet alleen een heerser die ver weg in de hemel woont, maar ook betrokken bij de kleinste details hier op aarde. Hij vertelt precies wat de bedoeling is.
- Kijk naar wat God doet en wees niet bang, maar heb moed.
- Gods inzetten zijn er niet om mensen te beknotten, maar voor hun welzijn. De Heere heeft het leven van mensen op het oog.
- God schakelt mensen in om Zijn daden door te geven.
- Het kennen en overdenken van Gods daden leidt tot ontzag voor Hem.
- Laten wij vrezen voor Gods toorn. De Heere is heilig en Hij haat de zonde.
- Hoe serieus een verbond is. Overtreding wordt gestraft. Verbondstrouw.
- God die de mens kent en ondanks dat toch met hem verder wil en hem wil inzetten voor het realiseren van Zijn plan.
- De verbinding tussen dit gedeelte en de hele Schrift.

Om over verder te denken / bidden / praten...

De eerste generatie Israëlieten in de woestijn bereikte Gods doel niet. Ze waren wel bevrijd uit Egypte, maar zaten er in hun hart nog aan vast. Een nieuwe generatie treedt aan. Zal God met hen wel Zijn doel bereiken?

Ook wij vervullen een plaats in de rij van de geslachten, in onze familie, in ons land. De vragen hieronder zijn er op gericht om onszelf bewust te maken van wat ons te doen staat. Durf naar jezelf te kijken. Doe dat in het besef van de aanwezigheid van God, die pijnpunten wil openleggen, maar ook wil genezen en herstellen.

Denk over deze vragen bij voorkeur eerst alleen na en bid God om inzicht.

Deel daarna je bevindingen en vragen met iemand anders. Je kunt ook samen bidden.

1. 'Wie niet wil leren van de geschiedenis, heeft geen toekomst'

Wat is voor mij de les van de geschiedenis? *Kijk maar hoe ver je terug wilt gaan in de tijd...*

- Wat kan ik (kunnen wij) leren van mijn voorouders of volk?
- Wat kan ik (kunnen wij) leren over God door terug te kijken?
- Wat staat mij te doen? Wat staat ons te doen?

2. Gods daden overdenken

- Merk ik dat het overdenken van Gods daden leidt tot ontzag? Is dit een bijbels principe?
- Hoe vertaalt zich dit ontzag voor God in mijn leven?
- Leidt dit ontzag bij mij tot het liefhebben van de Heere?

3. Godsbeeld

- Welke eigenschappen van God kom ik tegen in deze hoofdstukken?
- In hoeverre komt dit overeen met mijn Godsbeeld? Moet ik het bijstellen?

4. Gods daden doorgeven

Lees Ps.78:1-7. We lezen hier hoe belangrijk het is om Gods daden door te geven.

Laten we dit eens toepassen op ons werk met kinderen of de opvoeding.

- Wat zou ik willen doorgeven aan de volgende generatie?
- Wat geef ik nu al door? Ben ik een getuigenis?

5. Vertrouwen en gehoorzaamheid

Vertrouwen en gehoorzaamheid waren de twee voorwaarden voor het volk Israël om het land Kanaän binnen te kunnen gaan (1:8+21 en 4:1; Joz.1:3-9).

- Kan ik deze twee voorwaarden ook toepassen op het plan wat God met mijn leven heeft?
- Wat is de huidige stand van zaken in mijn leven?
- Waar zit het eventueel op vast?

6. Doel van je leven

God werkt aan het realiseren van doelen.

Voor Israël was dat doel dat ze God zouden leren kennen en liefhebben en daardoor ook een levend getuigenis van Hem zouden worden voor de volken om hen heen.

- Wat zou zijn doel zijn met ons, onze generatie, ons leven? Noem teksten.
- Hoe kan het bereiken van deze doelen in ons / mijn leven mis gaan?

7. Nieuwe voornemens

- Welke dingen heb ik uit deze bijbelstudie en de vragen geleerd?
- Met welke dingen wil ik in de komende tijd aan de slag gaan?
- Hoe ga ik dat concreet doen?